

۳. خلاصه شیوه‌نامه ایران

۱.۳ **استناد.** پدیدآورنده هر اثر علمی نوشتار خود را بر دو ستون استوار می‌دارد؛ یا بر پایه اندیشه‌ها و یافته‌های خود سخن می‌گوید یا از گفته‌ها و نوشته‌های دیگران بهره می‌برد. اخلاق علمی حکم می‌کند که استفاده از کلام و نوشتار دیگران با اشاره به منبع آنها باشد تا خوانندگان بتوانند به سرعت و سهولت اصل منبع را بازشناسند و اگر احتیاج بود به آن مراجعه و آن را بررسی یا مطالعه کنند. قواعد مستندسازی با توجه به قواعد علمی، سلیقه ناشران و نویسندگان، و نیازهای یک اثر خاص متنوع است. صرف نظر از نظام استناد، باید اطلاعات کافی برای هدایت خوانندگان به منابعی ارائه شود که استفاده شده‌اند، خواه این منابع منتشر شده یا نشده، و به شکل چاپی یا الکترونیکی باشند. البته برای نشریه‌های ادواری، انتخاب بین نظام‌های استناد از سوی خود آنها صورت می‌گیرد و افرادی که برای نشریه‌های ادواری می‌نویسند باید از دستورعمل‌های خاص هر نشریه پیروی کنند.

۲.۳ **نظام استنادی نویسنده - تاریخ.** در نظام استناد نویسنده - تاریخ، به منابع در متن، معمولاً در پرانتز و با نام خانوادگی نویسنده، تاریخ انتشار اثر، و در صورت نیاز شماره صفحه‌ای که به آن استناد شده است، اشاره می‌شود. البته گاهی که به نام نویسنده در بافت متن اشاره می‌شود، دیگر ذکر آن در پرانتز ضرورتی ندارد.

جزئیات کامل این آثار در فهرستی با عنوان «فهرست منابع» و در پایان اثر بیان می‌شوند. در این فهرست، سال انتشار اثر، بلافاصله پس از نام پدیدآورنده قرار می‌گیرد و سپس عنوان اثر و وضعیت نشر ذکر می‌شوند. این نظام بیشتر در جایی کارگر است که همه یا بیشتر منابع به راحتی به شیوه استنادی نویسنده - تاریخ قابل تبدیل باشند. به آثار بی‌نویسنده، مجموعه دستنوشته‌ها، یا سایر منابعی که به دشواری قابل تبدیل به این شیوه هستند، بیشتر در خود متن استناد می‌شود.

کتابها، مقاله‌ها، و دیگر منابع اطلاعاتی که از آنها در متن استفاده شده است، در فهرست منابع با این عناصر معرفی می‌شوند: نویسنده (یا ویراستار، گردآورنده، یا مترجمی که به جای نویسنده قرار می‌گیرد)، تاریخ انتشار اثر، و عنوان (و معمولاً عنوان فرعی که گاهی نیز حذف می‌شود). برای کتابها، محل نشر و ناشر؛ و برای مقاله‌ها نام نشریه علمی، شماره جلد یا دوره، شماره(های) صفحه، و اغلب شماره نسخه نیز اضافه می‌شوند. برای مواد اطلاعاتی‌ای به جز منابع چاپی مانند آثار الکترونیکی یا مواد دیداری - شنیداری، رسانه‌ای که اثر با آن ارائه شده است نیز ذکر می‌شود. برای آثار پیوسته، اطلاعات بازبایی شامل «یو. آر. ال.» و گاهی که لازم باشد، تاریخ دسترسی هم ارائه می‌شوند. پاره‌ای تفاوتها نیز میان استناد به منابع فارسی و انگلیسی، چه در متن و چه در فهرست منابع، وجود دارند که توجه به آنها ضروری است. استناد به منابع انگلیسی در متن فارسی نیز به چند شکل قابل انجام است که بر اساس سبک ناشر، سلیقه خوانندگان، رشته علمی، یا انتخاب پدیدآورنده اثر صورت می‌گیرد.

مثالهایی از استناد در نظام نویسنده - تاریخ برای پاره‌ای از منابع اطلاعاتی که ممکن است در یک اثر به آنها استناد شود، به‌اختصار در جدولهای ۳-۱ (منابع فارسی) و ۳-۲ (منابع انگلیسی) ارائه شده‌اند. برای هر مثال ابتدا مدخل فهرست منابع و سپس استناد درون‌متنی به آن مدرک آمده است.

جدول ۳-۱. استناد به برخی مدارک فارسی در نظام نویسنده - تاریخ

ن.ن.ک.	مثال	مدرک
۲۶-۲۰.۲	کمال‌زاده، حسن. ۱۳۸۸. پیشگیری و درمان بیماریهای قلبی به زبان ساده. تهران: نور دانش. (کمال‌زاده ۱۳۸۸، ۴۰)	کتاب با یک نویسنده
۲۷.۲	دیانی، محمدحسین، و محمدرضا داورپناه. ۱۳۸۱. مفاهیم و روشهای بازیابی اطلاعات در نظامهای کتابخانه‌های رایانه‌ای ایران. مشهد: دانشگاه فردوسی، مؤسسه چاپ و انتشارات. (دیانی و داورپناه ۱۳۸۱، ۵۶)	کتاب با دو نویسنده
۲۸.۲	صارمی، کتایون، عباس رفیعی فراهانی، و فریدون امانی. ۱۳۷۲. موزه‌های ایران. تهران: سازمان میراث فرهنگی کشور. (صارمی، رفیعی، و امانی ۱۳۷۲، ۷۸)	کتاب با سه نویسنده
۴۱-۲۹.۲	اکبری، محمدتقی، احمد رضوانی، محمدتقی منشی طوسی، حسن سلطانی فر، و احمد نمایی. ۱۳۷۲. فرهنگ اصطلاحات علوم و تمدن اسلامی: انگلیسی - فارسی. مشهد: بنیاد پژوهشهای آستان قدس رضوی. (اکبری و دیگران ۱۳۷۲، ۷۷)	کتاب با بیش از سه نویسنده
۴۷-۴۴.۲	بوسکالیا، لئو. ۱۹۷۸. آدمیت. ترجمه گیتی خوشدل. تهران: نشر گفتار. (بوسکالیا ۱۹۷۸، ۹۰) یا خوشدل، گیتی، مترجم. ۱۳۷۹. آدمیت. نوشته لئو بوسکالیا. ۱۹۷۸. تهران: نشر گفتار. (خوشدل ۱۳۷۹، ۹۰)	کتاب با مترجم، ویراستار، یا گردآورنده
۴۸.۲	سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور. دفتر امور فنی و تدوین معیارها. ۱۳۸۰. ضوابط طراحی فضای سبز شهری. تهران: سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، معاونت امور پشتیبانی، مرکز مدارک علمی و انتشارات. (سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور. دفتر امور فنی و تدوین معیارها ۱۳۸۰، ۳۴)	کتاب یا نویسنده سازمانی
۹۳-۸۸.۲	نوروزی چاکلی، عبدالرضا. ۱۳۸۴. «جامعه اطلاعاتی و جهانی شدن». در مجموعه مقالات همایشهای انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران، ویراسته محسن حاجی زین‌العابدینی، ۱۲۱-۱۵۳. تهران: کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران. (نوروزی چاکلی ۱۳۸۴، ۱۴۰)	فصلی از یک کتاب
۱۴۸-۱۴۳.۲	لامبرت، جیل. بی تا. انتخاب منابع اطلاعاتی. ترجمه مهری صدیقی. ۱۳۸۰. تهران: مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران. http://www.irandoc.ac.ir/data/books/Resource/Abstract.htm (لامبرت بی تا.)	کتاب الکترونیک

جدول ۱-۳. استناد به برخی مدارک فارسی در نظام نویسنده - تاریخ

ن.ن.ک.	مثال	مدرک
۱۴۸-۱۴۳.۲	یا بابایی، محمود. ۱۳۸۲. نشر الکترونیکی. ویراسته علی حسین قاسمی. تهران: مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران. دسترسی در ۱۳۸۵/۵/۹. http://www.irandoc.ac.ir/data/books/E_p/contents.htm (بابایی ۱۳۸۲)	کتاب الکترونیک
۱۷۴-۱۴۹.۲	بنی اسدی، نازنین. ۱۳۸۳. «مدیریت مشارکتی معلمان و ارتباط آن با رفتار جامعه مدنی دانش آموزان.» مجله روان شناسی و علوم تربیتی ۳۴ (۲): ۶۵-۹۶. (بنی اسدی ۱۳۸۳)	مقاله با یک نویسنده
	حری، عباس، و اعظم شاهی. ۱۳۸۳. «استاد در آثار علمی: چاله ها و چالشها.» مجله روان شناسی و علوم تربیتی ۳۴ (۲): ۶۵-۹۶. (حری و شاهی ۱۳۸۳)	مقاله با دو نویسنده
	نام نویسندگان مانند کتاب با سه نویسنده	مقاله با سه نویسنده
	نام نویسندگان مانند کتاب با بیش از سه نویسنده	مقاله با بیش از سه نویسنده
۱۷۷-۱۷۵.۲	ماترسکا، کاتارزینا. ۲۰۰۴. «کتابداران در عصر دانش.» ترجمه محمد رضا سلیمانی. ۱۳۸۴. علوم اطلاع رسانی ۲۰ (۳ و ۴): ۸۷-۹۸. (ماترسکا ۲۰۰۴) یا سلیمانی، محمد رضا، مترجم. ۱۳۸۴. «کتابداران در عصر دانش.» نوشته کاتارزینا ماترسکا. ۲۰۰۴. علوم اطلاع رسانی ۲۰ (۳ و ۴): ۸۷-۹۸. (سلیمانی ۱۳۸۴)	مقاله ترجمه شده
۲۱۱-۲۱۰.۲	دالمن، اعظم، حسین ایمانی، و حوریه سپهری. ۱۳۸۴. «تأثیر DEHP بر بلوغ آزمایشگاهی، از سرگیری میوز، و تکوین اووسایتهای نابالغ موش.» پوستر ارائه شده در چهاردهمین کنفرانس سراسری زیست شناسی، گیلان. (دالمن، ایمانی، و سپهری ۱۳۸۴)	مقاله کنفرانس
۱۷۹-۱۷۸.۲	گزنی، علی. ۱۳۷۹. «طراحی سیستمهای بازیابی اطلاعات بهینه در نرم افزارهای کتابخانه ای و اطلاع رسانی.» علوم اطلاع رسانی ۱۶، ش. ۲-۱ (۱۰ دی). دسترسی در http://www.irandoc.ac.ir/ETELA-ART/16/16_1_2_7_abs.htm (گزنی ۱۳۷۹)	مقاله نشریه های الکترونیک
۱۸۳-۱۸۰.۲	قاسمی، فاطمه. ۱۳۸۴. «کتابداری موسیقی.» لیبر، فروردین: ۶. (قاسمی ۱۳۸۴)	مجله های چاپی

جدول ۳-۱. استناد به برخی مدارک فارسی در نظام نویسنده - تاریخ

ن.ن.ک.	مثال	مدرک
۱۸۴.۲	عاصمی، عاصفه. ۱۳۸۵. «متادیتا در محیط آموزش الکترونیک». مجله الکترونیک پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران ۱۶ (۱). دسترسی در ۱۳۸۵/۷/۳. http://www.irandoc.ac.ir/Data/E_J/vol6/asemi_abs . (عاصمی ۱۳۸۵)	مجله‌های الکترونیک
۱۹۴-۱۸۵.۲	سلوکی، آذر. ۱۳۸۵. «محمد (ص) از زبان علی (ع): ره‌آورد بعثت در نهج البلاغه». همشهری، ۳۰ مرداد. (سلوکی ۱۳۸۵)	روزنامه‌های چایی
۱۹۵.۲	سبزعلیان، مرضیه. ۱۳۸۵. «آغاز تبدیل دارالفنون به موزه». همشهری آنلاین، ۹ مهر، ۱۳۸۵. دسترسی در ۱۳۸۵/۷/۱۱. http://www.hamshahri.org/News/?id=5608 (سبزعلیان ۱۳۸۵)	روزنامه‌های الکترونیک
۹۷-۹۶.۲	فانم مقام فراهانی، ابوالقاسم. ۱۳۵۸. نامه‌های سیاسی و تاریخی سیدالوزراء قائم مقام فراهانی درباره معاهده ترکمانچای و غرامات آن، دهه اول ربیع‌الاول ۱۲۴۳ق. به کوشش جهانگیر قائمی. تهران: دانشگاه تهران. (قائم مقام فراهانی ۱۳۵۸، ۲۳)	نامه شخصی
	اسماعیلی، محمد. ۱۳۷۷. قطره باران: چند نامه به پسر و به جوانان خارج از کشور شامل اطلاعاتی علمی درباره نفت و .... تهران: کتاب زمان. (اسماعیلی ۱۳۷۷، ۴۵)	مجموعه‌ای از نامه‌ها
۲۰۳-۲۰۱.۲	فالاچی، اورینا. ۱۳۶۲. مصاحبه با جولینو آندره اوتی در مصاحبه با تاریخ‌سازان جهان به انضمام مصاحبه با پادشاه ایران. ترجمه مجید بیدار نریمان. تهران: جاویدان، ۲۴-۵۱. (فالاچی ۱۳۶۲، ۴۳)	مصاحبه‌های منتشر شده
	آشکار، ژیلبر. بی‌تا. مصاحبه‌ای منتشر نشده با ماکسیم رودنسون: درباره انتگریتاسم اسلامی. دسترسی در ۱۳۸۵/۲/۳. www.peykarandeesh.org (آشکار بی‌تا).	مصاحبه‌های منتشر نشده
۲۰۹.۲	فلاحی، داود. ۱۳۸۰. «بررسی مهریه، حدود و احکام آن در فقه امامیه». پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه قم. (فلاحی ۱۳۸۰)	پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها
	پازکی، زهرا. ۱۳۸۴. مقدمه‌ای بر دیابت. دسترسی در ۱۳۸۵/۷/۱۸. http://www.bpums.com/bimariha/diabet/diabet.htm (پازکی ۱۳۸۴)	مدارک پیوسته با نویسنده مشخص
۲۲۳-۲۲۰.۲	انجمن روانشناسی ایران. ۱۳۸۵. دوره‌ها و کارگاه‌های آموزشی انجمن. دسترسی در ۱۳۸۵/۷/۳. http://www.iranpa.org/page.asp?T_pages=43 (انجمن روانشناسی ایران ۱۳۸۵)	مدارک پیوسته با نویسنده نامشخص

جدول ۳-۲. استناد به برخی مدارک انگلیسی در نظام نویسنده - تاریخ

مدرک	مثال	ن.ن.ک.
کتاب با یک نویسنده	Gasper, Frank X. 1999. <i>Leaving Tico</i> . Hanover, NH: Univ. Press of England. (Gasper 1999)	۲۶-۲۰.۲
کتاب با دو نویسنده	Unwin, Liam p., and Joseph Galway. 1984. <i>Calm in Ireland</i> . Boston: Strong Hope Press. (Unwin and Galway 1984)	۲۷.۲
کتاب با سه نویسنده	Merk, Jane S., Ida J. Fogg, and Charles A. Snowe. 1987. <i>Astrology for the Beginning Meteorologist</i> . Chicago: Dark Weather and Clere. (Merk, Fogg, and Snowe 1987)	۲۸.۲
کتاب با بیش از سه نویسنده	Sechzer, J. A., S. M. Pfaffilin, F. L. Denmark, A. Griffin, and S. J. Blumenthal, eds. 1996. <i>Women and Mental Health</i> . Baltimore: Johns Hopkins Univ. Press. (Sechzer et al. 1996)	۴۱-۲۹.۲
کتاب با مترجم، ویراستار، یا گردآورنده	Tzu, Sun. 6th century BC. <i>The Art of War</i> . Translated by Samuel B. Griffith. 1963. London: Oxford Univ. Press. (Tzu 6 th century BC) Griffith, Samuel B, trans. 1963. <i>The Art of War</i> . By Sun Tzu. 6th century BC. London: Oxford Univ. Press. (Griffith 1963)	۴۷-۴۴.۲
کتاب با نویسنده سازمانی	British Standards Institute. 1985. <i>Specification for Abbreviation of Title Words and Titles of Publication</i> . Linford Woods, Milton Keynes, Uk.: British Standards Institute. (British Standards Institute 1985)	۴۸.۲
فصلی از یک کتاب	Phibbs, Brendan. 1987. "Herrlisheim: Diary of a Battle." In <i>The other Side of Time: A combat surgeon in World War II</i> , 117-163. Boston: Little, Brown. (Phibbs 1987)	۹۳-۸۸.۲
کتاب الکترونیک	Sirosh, J., Miikkulainen, and J. A. Bednar. 1996. "Self-Organization of Orientation Maps, Lateral Connections, and Dynamic Receptive Fields in the Primary Visual Cortex." In <i>Lateral interactions in the cortex: Structure and function</i> , ed. J. Sirosh, R. Miikkulainen, and Y. Choe. Austin, TX: UTCS Neural Networks Research Group. Accessed August 27, 2001. http://www.cs.utexas.edu/users/nn/web-pubs/htmlbook96/ . (Sirosh and Bednar 1996) Kurland, Philip B., and Ralph Lerner, eds. 1987. <i>The founders' constitution</i> . Chicago: Univ. of Chicago Press. Accessed August 27, 2001. Also available online at http://press-pubs.uchicago.edu/founders/and as a CD-ROM. (Kurland and Lerner 1987)	۱۴۸-۱۴۳.۲
مقاله با یک نویسنده	Tweddle, Sally. 1998. "Towards Criteria for Evaluating Website." <i>British Journal of Educational Technology</i> 29 (3): 267-270. (Tweddle 1998)	۱۷۴-۱۴۹.۲
مقاله با دو نویسنده	Calabrese, E. J., and L. A. Baldwin. 1999. "Reevaluation of the Fundamental Dose-Response Relationship." <i>BioScience</i> 49:752-32. doi:10.2307/1313596. (Calabrese and Baldwin 1999)	
مقاله با سه نویسنده	نام نویسندگان مانند کتاب با سه نویسنده	
مقاله با بیش از سه نویسنده	نام نویسندگان مانند کتاب با بیش از سه نویسنده	

جدول ۳-۲. استناد به برخی مدارک انگلیسی در نظام نویسنده - تاریخ

ن.ن.ک.	مثال	مدرک
۱۷۷-۱۷۵.۲	Author. Date. "Article Title." Translated by So-and-So. <i>Journal Title...</i> (Author Date)	مقاله ترجمه شده
۲۱۱-۲۱۰.۲	Ferguson, Carolyn J., and Barbara A. Schaal. 1999. "Phylogeography of <i>Phlox Pilosa</i> Subsp." <i>Ozarkana</i> . Poster presented at the 16th International Botanical Congress, St. Louis. (Ferguson and Schaal 1999)	مقاله کنفرانس
۱۷۹-۱۷۸.۲	Hlatky, M. A., D. Boothroyd, E. Vittinghoff, P. Sharp, and M. A. Whooley. 2002. "Quality-of-Life and Depressive Symptoms in Postmenopausal Women after Receiving Hormone Therapy: Results from the Heart and Estrogen/ Progestin Replacement Study (HERS) Trial." <i>Journal of the American Medical Association</i> 287, no. 5 (February 6). Accessed January 7, 2002. http://jama.ama-assn.org/issues/v287n5/rfull/joc10108.html#aainfo . (Hlatky et al. 2002)	مقاله نشریات الکترونیک
۱۸۳-۱۸۰.۲	Lacey, Stephen. 2000. The new German Style. <i>Horticulture</i> (March):44. (Lacey 2000)	مجله‌های چاپی
۱۸۴.۲	Reaves, Jessica. 2001. A weighty issue: Ever-fatter kids. Interview with James Rosen. <i>Time</i> . Accessed January 7, 2002. http://www.time.com/time/nation/article/0,8599,102443,00.html . (Reaves 2001)	مجله‌های الکترونیک
۱۹۴-۱۸۵.۲	Royko, Mike. 1992. "Next Time, Dan, Take Aim at Arnold." <i>Chicago Tribune</i> , September 23. (Royko 1992)	روزنامه‌های چاپی
۱۹۵.۲	Mitchell, Alison, and Frank Bruni. 2001. "Scars Still Raw, Bush clashes with McCain." <i>New York Times</i> , March 25, 2001, Accessed January 2, 2002. http://www.nytimes.com/2001/03/25/politics/25MCCA.html . (Mitchell and Bruni 2001)	روزنامه‌های الکترونیک
۹۷-۹۶.۲	Adams, Henry. 1930. <i>Letters of Henry Adams, 1858-1891</i> . Ed. Worthington Chauncey Ford. Boston: Houghton Mifflin. (Adams 1930)	نامه شخصی
	Chill, Winston, and Dwight D. Eisenhower. 1990. <i>The Churchill-Eisenhower Correspondence, 1953-1955</i> . Ed. Peter G. Boyle. Chapel Hill: Univ. of North Carolina Press. (Chill and Eisenhower 1990)	مجموعه‌ای از نامه‌ها
۲۰۳-۲۰۱.۲	Bellor, Raymond. 1979. Alternation, Segmentation, Hypnosis: Interview with Raymond Bellour. By Janet Bergstrom. <i>Camera Obscura</i> (3-4): 89-94. (Bellor 1979)	مصاحبه‌های منتشر شده
	Hunt, Horace [pseudo.]. 1976. Interview by Ronald Schatz. Tape recording. May 16. Pennsylvania Historical and Museum Commission, Harrisburg. (Hunt 1976)	مصاحبه‌های منتشر نشده
۲۰۹.۲	Schwarz, G. J. 2000. "Multi-Wavelength Analyses of Classical Carbon-Oxygen Novae." PhD diss., Arizona State Univ. (Schwarz 2000)	پایان نامه‌ها و رساله‌ها
۲۲۳-۲۲۰.۲	Evanston Public Library Board of Trustees. 2000. Evanston Public Library Strategic Plan, 2000-2010: A Decade of Outreach. Evanston Public Library. Accessed July 18, 2002. http://www.epl.org/library/strategic-plan-00.html . (Evanston Public Library Board of Trustees 2000)	مدارک پیوسته با نویسنده نامشخص
	Federation of American Scientists. 2000. "Resolution Comparison: Reading License Plates and Headlines. Accessed July 18, 2000. http://www.fas.org/irp/imint/resolve5.htm . (Federation of American Scientists 2000)	مدارک پیوسته با نویسنده نامشخص